

מסורת הש"ס

(א) גיטין פ"א פ"ח פ"ט; (ב) [נסהדרין ו:] א' ו'ג' אלעזר]; (ד) רש"ל; (ה) [תוספתא פ"א]; (ו) [למקנן נג:] ו' גיטין פ"ט; (ז) [לעיל ו:] ו' גיטין פ"ט; (ח) [לעיל ו:] ו' גיטין פ"ט; (ט) [תוספתא פ"א];

תורה אור השלם

1. אשה וזהו וְהָיָה לָאִשָּׁה יָקָרוֹ וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה מְאִישָׁה לֹא יִקָּרוּ בְּיָדָהּ הוּא לֹא לְאִתְּהָּ: יקרא כ א

הגהות הב"ח

(א) גמ' ושריתן לה קבלה; (ב) שם דלמנה אמון הוא דשריתו; (ג) רש"י ד"ה כ"ש אלמנה לכהן גדול לכהן; (ד) ד"ה האי תנא וכו' ממור מהן הס"ד ואח"כ הוא וכו' דקורבא הוא דהוי ממור; (ה) תוס' ד"ה אכל וכו' דכל פירות שאמרו פוטרות לרשותן ישאלו אין;

מוסף רש"י

כל קלא דבתר נשואין לא חיישינן. א"ע פ"ט שנינו בהמגדל (גיטין פ"ח): דמיאין לקלא, דמנן לא שמה צברי מקודשת ולא לפנוי מקודשת ואסורה לישא לאחר, דהיינו על שנין לה אוהו פלוני גמ', הכי מיילי כשלא הקול קודם שנתא לאחר אכל יאה לאחר נשואין לא חיישינן ליה (גיטין פ"ח). לאסורה על בעלה ולא להיכסה גמ' מבטל הקול, ש"ס אהה מתיבה גמ' דמחוקת לקלא וגמלא זן כועל אשת איש וקיימא זן כשם שאסורה לעלל כן אסורה לבעול (ע"פ פ"ח). וכוון אש נשאת לכהן ויאה עליה קול שהיתה זונה או גרושה, לא תפקיין לה מיתה אלא בעדות צבורה (ע"פ פ"ח). אמרו לה מת בגך כו'. ממור. דבר חייבי כריתות הוא דלשם אש שיש לה גיט כרת (לקמן פ"ח).

האשה רבה פרק עשירי יבמות

צב.

עין משפט
גר מצוה

מ"א א מ"י פ"י מהלכות גירושין הלכה כ' ופ"י מהלכות אסורי ביאה הלכה כ' נושא"ע אה"ע סימן מו סעיף ו' וסימן קנו סעיף ג'; מ"ב ב מ"י פ"ג מהל' שגגות הלכה ה' ופ"ד שם הלכה ג'; מ"ג ג ד מ"י שם פ"ד הלכה ג'; מ"ד ה ו ד מ"י שם פ"ה הלכה ה'; מ"ה ח מ"י פ"ג מהל' יבוס הלכה יט סימן לאוין פג נושא"ע שם סימן קנט סעיף ג'; מ"ו ט מ"י שם הלכה יט סימן עט; מ"ז י טו"ש"ע שם סימן ח סעיף ט; מ"ח כ מ"י פ"י מהלכות גירושין הלכה ו סימן ע"ג נושא"ע שם סעיף ג' וסימן קנ סעיף א'; מ"ט מ"י פ"ג מהל' יבוס הלכה יט; נ' מ מ"י שם סימן לאוין פג נושא"ע שם סימן קנט סעיף ג'.

כל קלא דבתר נשואין לא חיישינן. י"מ דוקא דלא הקול שמלתא השואין היו צאיסור ללקלא כי האי לא חיישינן דמדעבד נשואין מסתמא דיקו צה במלתא ושקר הוה אכל במאי דהוה אחר נשואין אסרינן שפיר בקלא ולפי זה אחי שפיר הוהא דרוכל דלעיל

כל קלא דבתר נשואין. כגון כהן שנשא אשה ואח"כ יאל עליה קול גרושה או זונה: כיון דאחאי נצ"ד ושריתן לה. הואיל והולכה לנצ"ד ליה להמירה אלמנה צחי הוה מספקינן ליה קודם נשואין והלכך כמי שיאל הקול מאותה שעה דמי קמ"ל: הוורו ציט דין ששקעה חמה. שצבת והתירו לעשות מלאכה: אין זו הוראה. לקמון עליה ולפטור יחיד ששעה על פיהם או אם עשו צבור על פיהם אין מציין פרי כשאר העלם דבר אלא כל אחד כשצד או שעירה שאין זה העלם דבר אלא טעות כצבורים שצד בעולם דבר שלא צד דהא לכ"ע גליא השתא דטעות הוא. והכא ונהי דמתני' טעות היא כצבורים שמת ובעה צד בעלה והכל רואים אלא אחד סמוך: סדע דהוראה היא. ע"י הוראת צ"ד היא ניסת ועלייהו תליא ולא אחד דהא צכל הסורה עד אחד לא מהימן והכא מהימן דמורה לא האמינמו והם האמינמו ועבדינן אפומייהו: מאי טעמא לאו משום דהוראה היא. כשהורו שחלב הקיבה מותר דלעלם מנייהו וסמוך לדעתיה. והכא נמי אדעתיהו הוא דקמון דלמרי כל אשה דייקא ויניקבא וגמלא דטעו צהוראתן דהא לא דייקא ואיניקבא: הוור טעמא. טעם מובהק: וכי דר אמרי להיטירא. בטעם שאינו מובהק מי משגיחין צהו: אסו פרי ואסרו. הכי טעם צבור: כי דר אשת עד. אחד ואמר עכשיו מת שריתן לה: מ"ט לאו משום. דלמרינן ע"י קמא אטעיין והאי צתראה מהימן דאי קמייתא הוראה היא דלדעתין סמכי מבי חזינן טעמא על ידי השנים הללו דלא אוריין שפיר הכי מציני למיהדר לדעתין קמייתא: יקוב דדין אש הפה. ניסת ע"פ צ"ד לא אמרינן ע"פ צ"ד הוא ומפצרא אלא הולכין אחר עומק הדברים ואמרינן טעותא הוא דלע"ז סמוך ומציא חטאת שמינה: א"י מאי יקוב כו'. מדתני הכי משמע דאי לא מעיניין צה שפיר לפוס ריהטא הוה פטר לה: כל שכן אלמנה לכהן (א).

(דף כד:) וא"ר יואי אפישר לומר כן דצדיקא אמרינן בגיטין (דף פ"א. וס) דכלל ענין לא חיישינן גבי כתב גט לאשמו והיא יושבת ומשמשתו תלא והדבר נריך בדיקה ופריך עלה והאמר רב אשי כל קלא דבתר נשואין לא חיישינן והיא דרוכל דלעיל כרפי' לעיל (דף כד: ד"ה אמר): וְאִמְרוּן לָהּ מַת בַּעֲלֶיךָ וְהָדָר מַת בְּנֶךְ כו' הוורד הראשון והאחרון ממור. אמר ר"י דראשון היינו לפני שמועה והאחרון אחר שמועה כי היא דסיפא כדמפרש בגמ' דאין לפרש דלמסקנא דגמ' הוי דהכל מבעל ראשון ומבעל אחרון דהיינו מיבס דקנסו נמי לאוסרה איבס דהא ע"כ האי ממור דהכל מדאורייתא קאמר כמו שפרש ומיבס לא הוי ממור מדאורייתא אפילו לר"ע דמשוי זנות יבמה כנות דלשם איש לאוסרה איבס דאפילו אשת איש לא מיתסרא מדאורייתא ע"י טעות ואפילו מדרבנן לא מיתסרא איבס הכל למאי דמוקי לה לקמן (דף כד). צברי ותר ובעידי הזמה וגט נמי לא צעי' מאותו מן השוק אס ממחלה נשאת צניי עדים כמו צהיתה מותרת לבעל אש היה קיים: אב"ל חכמים אומרים אין ממור מיבמה. וא"ת הא משמע בגיטין דאפי' לרבנן הוי ממור מיבמה לשוק דצפיק הזוק (גיטין פ"ד דף וס) צניי הש"ס אמשנה דכל עריות שאמרו (א) כרותיין מותרות נישאו אין זינו לא לימא מיהו מיתבטל לרצ המנוגא וצנישואין דוקא משום דמיתבטל

א"כ קלא דבתר נשואין לא חיישינן מהו דתיבא הואיל ואתאי לבי דינא ושריתן (א) כקלא דקמי נשואין דמי ותיסר קמ"ל: ניסת ע"פ ב"ד תצא וכו': אמר ועירי יליתא למתני' מדתני בי מדרשא דתני בי מדרשא צהורו בית דין ששקעה חמה ולבסוף זרחה אין זו הוראה אלא טעות ורב נחמן אמר הוראה היא א"ר נחמן דעד דהוראה היא דכלל התורה כולה עד אחד לא מהימן והכא מהימן מ"ט לאו משום דהוראה היא אמר רבא דעד דלמרינן הוור דאילו הוור ב"ד בחלב וברם להיתירא והדר חזו מעמא לאיסורא כי הדרי ואמרי להיתירא לא משגחינן להו ואילו היבא דאתא עד אחד שרינא אתו תרי אסונא כי הדר אתא עד אחרנא שרינן לה מ"ט לאו משום דטעות הוא ואף ר' אליעזר סבר דטעות הוא דתניא ר' אליעזר אומר דיקוב דדין את הדר ותביא חטאת שמינה אי אמרת בשלמא דטעות הוא משום הכי מתיא קרבן אלא אי אמרת דהוראה היא אמאי מתיא קרבן ודלמא קסבר ר' אליעזר יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב א"כ מה יקוב דדין את הדר: הוורוה ב"ד להנשא כו': מאי קלקלה ר' אליעזר אומר הינתה ר' יוחנן אמר אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט מאן דאמר זינתה כל שכן אלמנה לכהן גדול מאן דאמר אלמנה לכהן גדול אבל זינתה לא מ"ט (א) [דאמרה] אתון הוא (א) דשויתין פנויה הניא כוותיה דר' יוחנן (א) הוורוה ב"ד להנשא והלכה וקלקלה כגון אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט חייבת בקרבן על כל ביאה וביאה דביר ר' אלעזר וחכ"א יקרבן אחד על הכל ומודים חכמים לר' אלעזר ישאם נשאת לחמשה בני אדם שחייבת בקרבן על כל אחד ואחד הואיל וגופין מוחלקין: מתני' האשה שהלך בעלה ובנה למדינת הים ובאו ואמרו לה מת בעליך ואח"כ מת בגך ונשאת ואחר כך אמרו לה חילוף היו הדברים תצא והולד ראשון ואחרון ממור (א) אמרו לה מת בגך ואח"כ מת בעליך ונתיבמה ואח"כ אמרו לה חילוף היו הדברים תצא והולד ראשון ואחרון ממור: אמרו לה מת בעליך וניסת ואח"כ אמרו לה מת בעליך ונתקדשה ואחר כך בא בעלה מותרת לחזור לו אע"פ שנתן לה אחרון גמ' לא פסלה מן הכהונה את זו דרש רבי אלעזר בן מתיא יואשה גרושה מאישה ולא מאיש שאינו אישה: גמ' מאי ראשון ומאי אחרון אילימא ראשון לפני שמועה ואחרון לאחר שמועה ליתני הולד ממור משום דקבעי למיתני סיפא אמרו לה מת בעליך ונשאת ואח"כ א"ל קיים היה ומת הראשון ממור והאחרון אינו ממור ת"ר (א) דביר ר"ע שהיה אומר אין קדושין תופסין בחייבי לאוין אבל חכמים אומרים אין ממור מיבמה וליבא אין ממור מחייבי לאוין האי תנא דר"ע הוא דאמר מחייבי לאוין דשאר הוי ממור מחייבי לאוין גרידי לא הוי ממור אמר רב יהודה אמר

ההוא (לעיל מט). איליבא דר"ע דלמר יס ממור מחייבי לאוין דשאר דמחמת קורבה כגון אנוסת אציו לר' יהודה דלמר קאי עלה צלאו צפ' ונשאין (לקמן ט). וכגון נושא את חלוצתו דקאי עלה צלא יבנה (דברים כה) ולאו דקורבא הוא הוי ממור: מחייבי לאוין גרידי. כגון יבמה לשוק ודומה לה: בעניינותו

תוספות ישנים

ש"ס להס לשון המלכות דלמרינן תמס שהיה מספר קומי. מינה למה אין אש כותבים עתה לשני המלך ולאו כותבים לבריאת עולם. יש לומר משום שדורגלו בשטרות לבריאת עולם הרובגו נמי בגיטין: והאחרון אינו ממור. וא"ת ואחאי אינו ממור דלעיל מעטעם קנס דהא לעיל אמרינן דכי נתגשה מן הראשון היו ממור מן השני מעטעם קנס וי"ל דר"ל הכל אינו ממור מדאורייתא אבל מדרבנן הוי ממור: ונתקדשה וכל בעלה מותרת לחזור לו. וה"ה דשרא לשני אש גרשה

דלמר ר"ע דלמר יס ממור מחייבי לאוין דשאר דמחמת קורבה כגון אנוסת אציו לר' יהודה דלמר קאי עלה צלאו צפ' ונשאין (לקמן ט). וכגון נושא את חלוצתו דקאי עלה צלא יבנה (דברים כה) ולאו דקורבא הוא הוי ממור: מחייבי לאוין גרידי. כגון יבמה לשוק ודומה לה: בעניינותו